

Bruxelles, den 14. november 2024
(OR. en)

15497/24

COH 65

NOTE

fra:	formandskabet
til:	De Faste Repræsentanternes Komité/Rådet
Vedr.:	Styrkelse af samhørighedspolitikens vigtigste aktiver: Hvordan kan den delte forvaltning af samhørighedsfondene forbedres i overensstemmelse med nærhedsprincippet i fremtiden? – <i>Orienterende debat</i>

På samlingen i Rådet (almindelige anliggender) vedrørende samhørighedspolitik den 28. november opfordres ministrene med ansvar for samhørighedspolitik til på grundlag af formandskabets dokument i bilaget til denne note at drøfte emnet "Styrkelse af samhørighedspolitikens vigtigste aktiver: Hvordan kan den delte forvaltning af samhørighedsfondene forbedres i overensstemmelse med nærhedsprincippet i fremtiden?"

Baggrundsdokument

til samlingen i Rådet (almindelige anliggender) vedrørende samhørighedspolitik

"Styrkelse af samhørighedspolitikens vigtigste aktiver: Hvordan kan den delte forvaltning af samhørighedsfondene forbedres i overensstemmelse med nærhedsprincippet i fremtiden?"

EU's samhørighedspolitik er fastsat i traktaten som "afgørende for Unionens fulde udvikling og vedvarende succes", og den har vist sig at være en vigtig drivkraft for økonomisk vækst, konvergens, konkurrenceevne og integration.

Samhørighedspolitikken har bygget på principperne om partnerskab, nærhed, forvaltning på flere niveauer og delt forvaltning, hvilket giver medlemsstaterne og regionerne mulighed for at deltage aktivt i politikgennemførelsen, samtidig med at ansvarligheden på forskellige forvaltningsniveauer styrkes.

Delt forvaltning styrker medlemsstaterne og regionerne ved at give dem en stemme inden for planlægning og programmering af EU-politikker, ikke blot i forvaltningen og gennemførelsen heraf, og den styrker derfor deres følelse af ejerskab til projekter og fremmer inddragelse af lokalsamfundet. Denne regionale inklusive tilgang giver mulighed for skræddersyede svar på specifikke lokale udfordringer og prioriteter, hvilket gør det muligt for EU-tiltag at være mere direkte relevante for de lokalsamfund, som den tjener.

Under drøftelserne om samhørighedspolitikken fremtid har mange medlemsstater og EU-institutioner gentagne gange bekræftet behovet for at bevare delt forvaltning som et centralt element. Regionsudvalget¹ slår i sin udtalelse om spørgsmålet kraftigt til lyd for, at modellen med delt forvaltning, flerniveaustyring og partnerskabsprincippet forbliver de ledende principper for samhørighedspolitikken efter 2027, samtidig med at det også fremhæver, at inddragelse af lokale og regionale interesser er væsentlig for politikken effektivitet. Samhørighedspolitikken er, som det fremhæves i rapporten fra gruppen på højt plan vedrørende samhørighedspolitikken fremtid², enestående i EU på grund af dens stedbaserede tilgang, som aktivt inddrager en bred vifte af interesser og tilpasser den til partnerskabsprincippet. Denne deltagerorienterede metode er væsentlig for at imødekomme territoriale behov, anerkende muligheder og forbedre de europæiske samhørighedsprojekters succes.

Desuden fremhævede Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg (EØSU)³, at nationale midler og EU-midler, der gennemføres under delt forvaltning, kræver klare og enkle regler i en enkelt forordning. EØSU konkluderer, at forenklingsbestræbelser er særligt relevante for at sikre, at rammen for delt forvaltning er gennemførlig for regioner med begrænset administrativ kapacitet.

For nylig har oprettelsen af genopretnings- og resiliensfaciliteten skabt et element af sammenligning med samhørighedspolitikken på grund af den sideløbende gennemførelse og de overlappende støtteområder. Genopretnings- og resiliensfaciliteten anskueliggør en alternativ gennemførelsesmodel, om end uden samme grad af regional inddragelse som samhørighedspolitikfondene. I modsætning til samhørighedspolitikfondene kræver genopretnings- og resiliensfaciliteten ikke forvaltning på flere niveauer eller solid deltagelse af subnationale myndigheder, som Den Europæiske Revisionsret beskriver i sin analyse fra 2023⁴.

¹ "Samhørighedspolitikken fremtid efter 2027", udtalelse fra Det Europæiske Regionsudvalg vedtaget den 29. november 2023.

² "Forging a sustainable future together: Cohesion for a competitive and inclusive Europe", rapport fra gruppen på højt plan vedrørende samhørighedspolitikken fremtid, februar 2024.

³ "Genopretnings- og resiliensfaciliteten og samhørighedspolitikken: på vej mod en samhørighedspolitik 2.0", udtalelse fra Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg vedtaget den 20. september 2023.

⁴ Review 01/2023: EU financing through cohesion policy and the Recovery and Resilience Facility: A comparative analysis.

Desuden er genopretnings- og resiliensfacilitetens såkaldte resultatbaserede tilgang et yderligere element i overvejelserne om samhørighedspolitikens fremtid. Ikke desto mindre har der altid været resultatelementer i samhørighedspolitikken, især siden den blev fornyet i retning af resultatorientering efter Barca-rapporten⁵. Selv om partnerskabsaftalerne fastsætter fondenes langsigtede strategiske orientering, omhandler programmerne relevante landespecifikke henstillinger samt nationale eller regionale strategier, vurderer opfyldelsen af horisontale og tematiske grundforudsætninger samt definerer fælles og aggregerbare indikatorer, der sikrer overvågning af politikens resultater på EU-plan på en gennemsigtig måde. Endvidere har politikken i vid udstrækning gjort brug af kravet om evalueringer, og også bygget på resultatet heraf, af forenklede godtgørelsesmetoder såsom forenklede omkostningsmuligheder og finansiering, der ikke er knyttet til omkostninger.

Efterhånden som EU forbereder sig til en drøftelse om strukturen for det fremtidige budget, herunder samhørighedspolitikken, behandles betydningen af delt forvaltning også i forbindelse med gennemførelsen af politikken. Ifølge de politiske retningslinjer for den næste Europa-Kommission, som den valgte formand for Europa-Kommissionen har skitseret, bør det nye langsigtede budget være "enkler i den måde, som det fungerer på – med færre programmer og en plan for hvert land, som knytter centrale reformer sammen med investeringer". Dette kan imidlertid indebære et skift fra den nuværende delte forvaltning til en mere centraliseret forvaltningsmetode for EU-instrumenter, herunder samhørighedspolitikfondene, hvilket fører til en omstrukturering af de forskellige områder af delt forvaltning (programmering, forvaltning og kontrol) med potentielt betydelige konsekvenser for nærhed, ejerskab og partnerskab.

Det ungarske formandskab fremfører, at bevarelse af de nuværende elementer i den delte forvaltning af EU's samhørighedspolitik også betyder, at politikens kerneværdier bevares. Vi bør derfor også se på, hvordan disse kan styrkes efter 2027, således at samhørighedspolitikken forbliver et effektivt redskab til at fremme udvikling, styrke lokale aktører og opbygge et stærkere, mere konkurrencedygtigt og mere integreret Europa.

⁵ An Agenda For A Reformed Cohesion Policy: A place-based approach to meeting European Union challenges and expectations. Uafhængig rapport udarbejdet på anmodning af Danuta Hübner, kommissær med ansvar for regionalpolitik, af Fabrizio Barca, april 2009.

I betragtning af ovennævnte punkter opfordrer formandskabet ministrene til at drøfte følgende spørgsmål:

Hvordan kan den delte forvaltning af samhørighedsfondene forbedres i overensstemmelse med nærhedsprincippet i fremtiden?
